

## ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 lei.

Manuscripte nu se redau.

## LIBERTATEA

## INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri foarte moderate:

Abonamente și inserțiuni se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Mijloace de îndreptare,  
— fals alese.

În congregația din urmă a comitatului Hunedoarei, s'a adus și s'a primit propunerea, de a urca dreptul solgăbiraelor de a judeca în prevaricațiile de păduri și de hotar, nu numai până la pagube și pedepse sub 60 cor., ci până la 200 cor.

Ziceau cei dela comitat că asta e de lipsă pentru cuvântul că pedepsirea prevaricanților de păduri și de hotar peste 60 cor. ținându-se azi de judecătorii cercuale, aci prea trece mult timp până vine judecata, încât pedeapsa, dacă chiar urmează, nu mai are efectul pe care l'ar fi avut, dacă urma îndată după faptă. Să se lase deci prețurilor dreptul de a judeca până la 200 cor., căci ele pun mai repede și de pertractare și pedepsesc îndată, și efectul moralizator e mai puternic când pedeapsa vine repede după faptă.

Inzadar li-s'a spus de mai mulți membri ai congregației, că asta nu va fi de bine, că din punct de vedere chiar justițiar, o atare procedură ar fi o mare greșală, căci prețurile judecă prea ușor în atari pricini, întemeindu-se pe arătarea gornicului cutare, a cărui cuvânt se ia ca deplină dovadă, fără a asculta mult pe cel pîrt, — comitetul permanent își susținea cu hotărâre propunerea.

Dl vice-comite Ladislau Mara îndeosebi s'a atins de o coardă și de un »argument« asupra căruia trebuie să revenim. Dsa a zis, că prevaricațiile cele multe și care se înmulțesc mereu, sunt pentru dsa semnul decadenței nu numai materiale, ci și morale a poporului din comitat, că inzadar îl pedepsești, numărul prevaricațiilor nu scade. De aceea ține a fi de lipsă darea acestui drept prețurilor, ca ele pedepsind mai aspru și repede, doar' prin asta să poate pune stăvilă dorită acestor lucruri. Și amicii dsale de vederi, îl aprobau sgomotos.

Noi însă nu vedem în mersul ideilor dlui vicecomite și în aprobarea soților sei, decât semnul unei judecăți foarte superficiale, vedem că domni dela conducerea comitatului nostru ar voi și dînsii să facă ceva, și nu știu cum, pornesc lucrurile pe o cale, fără a se sili să străbată cu privirea sfișitul la care vor ieși pe această cale.

Dl vice-comite constată decadența materială, adică sărăcia poporului din comitat, după care se sparie și dînsul cum urmează și decadența morală, despre care dau semne și numeroasele prevaricații de păduri. Oamenii săraci adică,

în lipsa lor, recurg tot mai mulți la prevaricație, la câștigarea pe cale neiertată, a lemnului cutari de care au trebuință. Și constată și dsa că aproape toți prevaricanții sunt oameni săraci, cu avere puțină sau fără nici o avere.

Ei bine, crede dl vice-comite și soții sei de vederi, că prin măsura luată, prin faptul că se va da — eventual — solgăbirăimilor mână liberă de a fi și mai aspre în pedepsirea acestor nenorociți, se va ajunge la o îndreptare?

Dar' cine nu vede absurditatea raționamentului acestuia?

Cunoaștem și noi, că una din cele mai mari pricini ale decadenței morale a poporului, este starea lui materială cea sleită, stoarsă de atâtea biruri, de atâtea greutăți!

Vrea cineva dară să contribuie la îndreptarea acestei progresive decadențe morale: va trebui să facă să înceteze pricina isvoritoare a ei: starea cea slabă materială, care îi împinge pe bieții oameni în păcatul, în care dacă ar avea cele de lipsă, nu ar luneca!

Voesti să oprești prevaricațiile de păduri pe care le săvârșește sărăcimea? Gândește-te atunci, și află chipul cum s'ar putea veni într'ajutor acestei sărăcimii, ca să aibă și ea lemnele de lipsă pentru amărta sa cășcioară!

Prin măsura dorită și primită de congregația noastră ce ai făcut? Ai făcut și mai pieziș drumul decadenței poporului! Căci dacă azi un prevaricant care mai are o sfărmitură de avere de 100—200 fl. cade pe mâna solgăbirăului cu un greș de acesta, și solgăbirăul »aspru« precum îl doriți, îi croaște maximul pedepsei de 100 fl. (200 cor.), i ai luat nenorocitului acestuia și cea din urmă basă materială și l'ai aruncat în șirul desmoșteniților, cari nu mai au ce pierde!

Și crezi, dle vicișpan, că l'ai făcut prin asta pe acel om mai bun, mai moral? Ai scăzut prin asta numărul prevaricanților? Noi credem că din contră! L'ai împins și mai sigur în păcat, ai stricat numai causei, în loc de a-i folosi!

Vorbind în cifre, dacă azi avem — zicem o vorbă — 1000 de prevaricații în o lună de iarnă, prin aspirarea pedepselor care vor trage după ele sărăcirea și mai rapidă a păturilor de jos din popor, — în viitor vei avea cel puțin 1200 ori și mai mult, — deci prin măsura luată vei mări decadența, pe cât materială, pe atât și morală, a poporului sărac, cel puțin cu 20%, ba poate și cu 40—50%!

Și eată că în loc de îndreptare a stărilor morale în acest punct, vei ajunge chiar la contrariul, pen-

tru-că dl vicecomite și soții sei de vederi, și-au întins mâna după mijloace de îndreptare absolut false și contrare în efectul lor, și toate străduințele unor membrii, mai ales a Românilor din congregație, de a-i capacita și abate dela această cere-re, au rămas zadarnice. Rău destul! Judecătoria e totdeauna mai moderată în judecata sa, de cum poate fi câte un practicant ori scriitor necopt dela pretură, încredințat a fi el »judecător« în ale prevaricațiilor!

## Unele-altele.

## Ungurul în Paris.

Beothy Zsolt descrie în un foileton a lui »Bud. Hirlep« că ce preț se pune pe Unguri în Paris și ce tipuri de Unguri poți găsi în strălucitul oraș francez. Trei tipuri găsește el acolo:

## Tipul I.

Tipul I. e al Ungurului cult și naționalist, care îndură cruntă durere de inimă, văzând că ce puțin se știe în Paris despre Unguri și despre lucrurile lor.

»Colori ungurești, inscripții ungurești, vai ce puține sunt pe aici! — zice. Pe »Boulevard des Italiens« este o sală uriașă de fonografe, din automatele căreia, pe lângă alte multe cântări, poți auzi, pentru două groșițe, himnele naționale ale tuturor statelor din lume! Șeptezeci și două de țări innuri sunt în program, chiar cel Venezuel, Japoniez, Siamez și al Timbuților. Numai al nostru lipsește, numai unguresc nu e aici nici un tact! Ungaria, ca și cum nici n'ar fi în lume! Mă întreb umilit: Cu puțință e și de admis e, ca după 35 de ani de stăpânire independentă de stat, să fie țeri întregi, cari despre existența aceasta se nu aibă nici urmă de știre?» etc.

Acesta adică, conștiința de sine, e plouat rău văzând cât se dă pe Unguri și pe ale lor lucruri, în lumea mare străină!

## Tipul II.

Tipul II e al Ungurului de pe pustă, a lui »Pișta-băcsi«, care pleacă și el să vadă »străinătatea« dimpreună cu scumpa lui jupăneasă Kati-neni ori Klara-neni... Pe aceștia Beothy îi descrie astfel:

«I-am găsit înaintea unei cafenele, pe când înjurau cătrăniți la Paris și la Francezi și au avut bucurie nespuse că m'au întâlnit pe mine. Pișta-băcsi având estan prisos în rodul țarinei sale, se hotărîse să împlinească vechia dorință a nenii Klarii, ca să-i arete un pic lumea. »Suntem de 2 zile în Paris, spun-neau aceia, și acesta e cel dintău minut fericit ce avem, că acum cel puțin ne putem spune necazul«. Și necazul li-se începuse chiar dela gară, unde neni Klara s'a pierdut de lângă trăsura ce-și luaseră să-i ducă în oraș, și numai peste un cîș a fost găsită de Pișta-băcsi la poliție, unde ea, cu ajutorul celor 10 degete dela mâni, se sdrobea toată să arate comisariatului numărul trăsurii de care se pierduse, ear aceasta mergea greu, căci numărul era 9618... În hotel nu era suflet de om care să-i înțeleagă, au căpătat drept aceea odaia cea mai rea și mai scumpă! Din lista de bucate alegând pe nimerite, aveau norocul a-și alege tot mereu ori raci, ori melci, ori

alte goange, spre marea spaimă a nenii Klarii!...

— De două zile, ziceau, abia de-am mâncat o bucătură, — și se năcăjau pe acest oraș în care nu se știe nici nemțește... (d'apoi ungurește!)

## Tipul III

Tipul III e al domnișorului Unguraș vagabund, care face de pe acum deprinderi, de a trăi fără cheltuială, de pe pielea altuia. Iaca cum:

«Înaintea operei, în cel mai mare târg de străini, la un colț, stă un tinăr splicuit și bine îmbrăcat, și — flueră! Flueră la tot felul de cântece populare ungurești... Il ascult o vreme, ceea-ce el îndată bagă de samă. Mă salută și mă agrăește ungurește:

— De cumva ai, domnul meu, lipsă de un cășuz prin oraș...

— Mulțumesc, mă știu duce și singur.

— Știu un hoteluț foarte bun...

— Și eu știu.

Vede că nu merge. Salută și se retrage ear în colțul seu, și începe a fluera trist melodia cu cele două fete fără noroc.

— D-ta, îl întreb eu, în toată sara ai obiceiul să flueri aici?

— Nu, numai cătră capătul lunii, când mi-s'au gătat banii.

— Și flueri cu succes?

O, mă rog. Sunt de 3 ani și jumătate în Paris, dar nu mi-s'a întemplat încă să mă culc necinat, deși de multe ori n'am avut nici un sou în buzunar. Fluer aici în colț, până-ce mă agrăește vre-un Ungur rătăcit pe-aici, care se bucură dacă are cu cine cina împreună.

Și, plecând agrăitorul, auzi până de-partea prin sgomotul serii flueratul amăgitor al tinărului și bine-crescutului unguraș, care apoi venind acasă știe și mai și să fluere slujbilor țerii și isvorului de vieață dătător al budgetului țerii...

## Wilhelm în Anglia.

Impăratul Wilhelm al Germaniei, a cercetat în săptămâna asta pe Regele Angliei în Anglia. Întâlnirea a fost foarte călduroasă. I-se atribuie însemnătate politică.

## »Regele nu vine«.

M. Sa Impăratul-Rege Francisc Iosif are obiceiul, că în fiecare toamnă vine pe câteva săptămâni, ba și luni, la Pesta. Așa era planul și în toamna asta. De-odată însă, după proastele demonstrații dela Cluj la desvîlirea statuei lui Corvinul contra lmnului Casei domnitoare, s'a zvonit că M. Sa nu va veni la Pesta la timpul ce se pusesse, ear acum se spune că nu va veni deloc în toamna asta! Ni-o spun foile ungurești, și ni-o spun în ton brusc, neurban pentru M. Sa. »M—g.« d. e. scrie:

»Regele e mănios și a declarat, că nu va merge în Ungaria nici acum, nici după aceasta! Causa principală o găsește numita foaie în demonstrația, ce s'a făcut la Cluj contra imnului »Gott erhalte«. Când deputatul 48-ist Barabaș și-a ținut de curînd în dietă un discurs în afacerea »Gott erhalte« din Cluj, »zile întregi nu putea vorbi nimeni cu Regele, zice »M—g.«, a fost foarte ne-mulțumit cu răspunsul, ce l-a dat Széll-Deasemenea M. Sa s'ar fi supărat din cauză, că planurile militare au intimpinat opoziție în Ungaria și de supărat nu vrea să mai vină în cuibul principal al șovinștilor maghiari.

## Dela Deva.

Sfințirea bisericii; Adunarea gen. a Reuniunii femeilor române din comitat; petrecerea.

— 10 Nov. n.

Ziua de eri, Dum. în 9 Nov., a fost pentru Românii din Deva zi însemnată, înainte de prânz fiind sfințirea nou reparatei biserici, după prânz adunarea gen. a »Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei«.

## Sfințirea și banchetul.

Sfințirea bisericii s'a făcut într'adevăr cu strălucire și pompă impunătoare: pontifica P. O. D. protopresbiter al Sibiuului asesor consist. I. Papiu, încunjurat de 4 protopresbiteri: G. Romanul al Devei, Avr. Păcurariu al Hunedoarei, Iosif Morariu al Dobrei și George Oprea al Iliei, și cu 22 preoți: Petru Șinca, G. Popovici, Al. Pătrău, G. Maior, Avel Bera, G. Guga, Nic. Popovici, Tovie Popa, I. Radu, P. Mihuț, P. Gabor, Il. Piso, N. Mermezan, In. Mermezan, Teofil Păcurariu, Ch. Teacoi, Nic. Popovici, C. Dăncilă, Eft. Costescu, P. Cămpen, S. Curiac și G. Ghila, — ear' ca diacon servea dl P. Rimbaș (Brad).

După terminarea impunătorului serviciu divin, părintele protopp. Papiu a ținut o clasică vorbire festivă amintind în ea cu recunoștința și pe vechii sei soți de muncă, unii mai trăind, alții trecuți din viață, cari cu d-sa împreună s'au însuflețit de ideea zidirii acestei biserici mărețe, și s'au pus pe lucru și au ridicat-o, dar' de tot n'au ajuns a o termina și împodobi, căci le sleise toate puterile. A fost dat urmașilor de azi să o termine definitiv prin renovarea temeinică ce i-au făcut. Cu recunoștință își aduce drept-aceea aminte de fondatorii acestui măreț monument ridicat Domnului, și cu laudă amintește străduințele succese ale celor de azi și laudă poporul credincios din Deva, care și atunci și acum a contribuit din toate puterile sale.

Publicul foarte numeros ce umplea marea biserică a ascultat cu viuă plăcere competentă vorbire și a rămas deplin mulțumit de festivitatea frumoasă a sfințirii.

La ora 1 1/2 a urmat banchet în sala hotelului Central (casele d-lui Al. Moldovan), luând parte peste 70 de persoane, petrecînd împreună o oară animată, fericită, cu toate potrivite, pentru M. Sa, pentru Metropolitul, pentru comisarul I. P. S. Salé dl Papiu, și pentru poporul credincios și contributor.

Banchetul s'a încheiat intonând musica »Deșteaptă-te Române«, pe care toată societatea l-a ascultat în picioare și cântându-l!

## Adunarea Reun. fem.

La orele 4 d. a. saloanele dnei Elena Hosszu-Longin n. Pop de Băsești, presidenta Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei, erau pline de lume aleasă, din loc și din depărtări: membre și membri ai Reuniunii, veniți a participa la adunarea generală.

În mijlocul unei vii interesări, dna presidentă a deschis adunarea

generală cu o prea frumoasă vorbire, primită cu însufletite aclamațiuni la adresa dnei presidente, și pe care ne vom face o plăcere publicându-o întreagă în numărul nostru viitor.

S'a dat apoi cetire raportului comitetului, ear dna Ciatt, cassiera Reuniunii, cetește raportul despre starea averii Reuniunii, reeșind din acela, că averea acestei Reuniuni, ce urmărește atât de nobile ținte, a ajuns deja la cifra de 10.000 cor., putând de aci încolo să se gândească conducătorii ei la realizarea unor lucruri din marele ei program.

S'a și hotărât în această adunare, ca să se înceapă lucrările pregătitoare pentru procurarea și întreținerea unui atelier de țesătorie-model, cu răsboaie perfecționate, etc. S'a ales o comisie de 3, care să studieze afacerea și să vie cu proiecte concrete.

S'au făcut frumoase încasări în favorul fondului Reuniunii și înscrieri însuflețite de membri noi.

În semn de recunoaștere a meritelor pentru lucrarea lor pe terenul ce privește și Reuniunea femeilor rom. dela noi, adunarea aceasta a proclamat cu însuflețire de membri de onoare ai Reuniunii pe: Mult st. dnă Maria Cosma (Sibiu), prof. Dem. Comșa (Sibiu) și Iosif Vulcan (Oradea).

Adunarea s'a încheiat sub cele mai bune impresii și speranțe de lucrare în viitor.

Sara a fost petrecere cu dans în sala Redutei. Petrecerea, suficient cercetată, a fost foarte animată, veselie la culme; publicul ales, înălțat cu sufletul după evenimentele zilei, a petrecut deosebit de bine toată sara, ba toată noaptea până în zori.

S'au făcut bogate suprasolviri în favorul bisericii, rezultând un profit curat de vre-o 300 cor.

Afară de Deveni, am văzut oaspeți din Brad, Hunedoara, Orăștie, Batiz, Boiu, etc. Îndeosebi Orăștieni mulți, vre-o 15 persoane, cari au participat peste tot locul, împlinindu-și datorința de spriginitori ai cauzelor bune.

## Știri politice

Regele Carol în Bulgaria.

Stările între Bulgaria și România, care acum doi ani erau să se încoare în război, par'că încep a reveni la bunul lor mers. Să spună că chiar dorința Rusiei a fost, ca

Regele României să întoarcă Principelui bulgar visita pe care acesta i-a făcut-o de două ori, fără a-i fi întoarsă, căci prin asta se vor liniști și spiritele încordate și se va trece și supărarea că de ce Bulgaria n'a invitat și pe România la sărbările din pasul Șipca. Ear' pe urmă Țarul rusesc va întoarce și el Regelui român visita ce acesta i-a făcut la Petersburg acum câțiva ani.

Regele român s'a hotărât a întoarce dar' visita Principelui bulgar. Și ca o corigare a erorii făcute cu sărbările dela Șipca, Bulgarii au hotărât a conduce pe Regele Român și la Plevna, unde el a dus marea luptă contra Turcilor, și a-l sărbători acolo.

Așa s'a și făcut. Marți în sepmâna asta, Regele Carol, cu 2 miniștri, mai mulți generali și oficeri și cu alți membri ai înaltei sale suite, a plecat în Bulgaria la Rusciuc, unde a fost primit de Principele bulgar cu mari onoruri.

Mercuri Regele și Principele au plecat cu un tren special pentru a se duce la Plevna. Trenul s'a oprit la înălțimea vechiei redute a Griviței, unde cei doi Saverani s'au dat jos, pentru a visita în trăsura această redută dela 1877, și pe urmă orașul Plevna. O delegațiune din batalionul al II-lea de vânători, trimisă dela Constanța, a așteptat pe Regele Carol la Grivița!

Dela Plevna, Suveranii au mers cu drumul de ter la Samovit, de unde a urmat reintoarcerea.

Ziarul oficios »Bulgaria« scriind în ajunul acestei visite, zicea că visita Regelui României va întregi fericitele întâmplări din vremurile din urmă, cari au înseninat orizontul politic al Bulgariei. Regele Carol va fi primit — zicea — cu bucurie de poporul bulgar, nu numai ca Suveranul unui stat vecin, cu care Bulgaria are atâtea interese de a fi în bune relațiuni, dar' ca pe acela, care a luat parte la războiul de liberare a poporului bulgar. Bulgarii nu pot să nu-și reamintească cu recunoștință, că Majestatea Sa Regele Carol în capul bravei sale armate și umăr la umăr cu trupele liberatoare rusești, a luptat pentru desrobirea Bulgarilor. Sacrificiile pe cari poporul român le-a făcut în acest război, găsesc un loc larg de recunoștință în inima poporului bulgar și pe care politica nu-l va putea vre-odată restringe!

Și ziarul oficios își arată credința, că visita Regelui Carol va stringe de

nou relațiunile amicale dintre România și Bulgaria și va fi începutul unui lung period de raporturi cordiale între cele două țeri.

## Pentru catedrala dela Sibiu.

Eată sumele subscrise de preoțimea și învățătorimea din tractul gr.-or. al Orăștiei pentru catedrala dela Sibiu:

Preoții au subscris:	
Vasile Domșa, protopresb.	cor. 200
Ilie Popovici, Sibiselul-vechiu	400
Manasie Iar, Toltia-mare	200
Iosif Bogdan, Mada	150
Nicolae Suciu, Balomir	150
Ion Botean, Bințiși	120
Ioan Trifon, Beriu	120
Ioan Olariu, Bucium	120
Nicolae Terhetea, Tămășasa	120
Nicolae Costescu, Sereca	120
Irimie Necșa, Cigmău	105
Adam Teodor, Turdaș	100
Nicolae Popa, Porcurea	100
Daniil Pop, Geoagiu-Suseni	100
Zaharie Tilicea, Vaidei	100
Iosif Hancheș, Almașul-inf.	100
Vasilie Glodean, Ardeu	100
Iosif Costea, Cibu	100
Octavian Săbău, Bozeș	100
Nicolae Todea, Almașul-mic	100
Dum. Ivașcu, Mermezeu-Văleni	100
Nicolae Damian, Balșa	100
Nicolae Andreiu, Petreni	100
Dionisie Bobeiu, Petreni	100
Ioan Cotrus, Dăncu-mare	100
Eutimiu Costescu, Boiu	100
Nicolae Roman, Romoșel	100
Vasilie Botean, Ludești	100
Ioan Găzdău, Homorod-Suseni	100

Învățătorii au subscris:	
Const. Baicu, Orăștie	100
Vas. Basarab, Romos	100
Avram Dubleş, Romoșel	100
Petru Onea, Almașul-mare	100
N. Herlea și soția, Vinerea	100
Ioan Stăneasă, Costești	80
Ioan Baci, Orăștioara-sup.	60
Ioan Petrucescu, Țricaz	60
George Daniil, Căstău	60
Iosif Dumitru, Beriu	60
Ioan Bunea, Mada	50
Nicolae Popovici, Orăștioara	50
Avram Boariu, Petreni	50
Ioan Caliman, Sebeșel	50
Severian Pop, Dăncu-mare	50
Teofil Crișan, Băcăinți	50
Sabin Safta, Romos	50
Ioan Vlad, Bințiși	50
Ioan Armean, Jibot	50
Ioachim Cerbicean, Jibot	50
Nicolae Botean, Balomir	50
Ioan Fleșer, Orăștie	50

Când stam de mâncam  
Vaporul tremura  
Zupa din tier se vărsa...  
De paturi ne propteam  
Și bine ne țineam  
Și din graiu grăiam:  
Du-ne, Doamne, du cu bine  
Nu ne umplea de suspine  
Că suntem pe astă mare  
Călători din depărtare,  
Spre-Americă cea avută,  
Țară de noi necunoscută.  
Trisprezece zile împlinind  
Pe ape călătorind  
Țermii Americii văzând  
Strigarăm de bucurie  
Ca D-zeu să ne ție  
Să vedem și iarbă pe câmpiei  
Și văzând deaproape tare  
Căsi frumoase, americane,  
Cu toții noi ne-am mirat  
De oamenii negri de harap  
Care prin port se 'nvrteau  
Și lucrau și ne 'ndreptau.  
Ne băgăm în Halifaks  
Să cerem și noi sălaș...  
Eu îi întreb nemțește  
Ei îmi răspund englezește...  
Stau în loc și mă gândesc  
Și 'ngrijat tare pornesc  
Tot căutând și suspinând.  
Și vă zic eu fraților,  
Fraților din a mea țară

Iosif Tilicea, Pișchinț	50
Ioan Branga, Orăștie	50
Nicolae Costea, Cibu	40
Lazar Stoica, Renghet	40
Ioan Balomir, Balomir	30
Aron Haneș, Homorod	30
Vasile Basarab, Vaidei	30
Andronic Blaga, Feredeșu	30
Lucreția Eli, Orăștie, asil	30
Sultana Ciuleu, Gelmar	30
Maria Racolța, Orăștie	30
Candin Cozan, Ardeu	20
Ioan Costea, Bozeș	20
Ioan Lupu, Almașul-mic	15
Fil. Stoica, Mermezeu-Văleni	10
Ioan Dara, Curpeni	10

Tot pe lista asta au mai subscris din Orăștie: I. Mihaiu 200 cor., Dr. A. Muntean 200 cor., «Dacia» 200 cor., N. Părau 50 cor.

Cu totul au subscris: preoții 3605 cor., învățătorii 1885 cor., diverși 650 cor., total 6140 cor.

O parte a preoților și învățătorilor lipsind dela această întrunire, rămâne să subscie de aci încolo,

«Telegraful Român» laudă această frumoasă jertfă a preoților și învățătorilor noștri.

Di protopresb. V. Domșa rectifică notița din Nr. trecut al foii noastre, declarând că preoțimea nu a fost nici-odată »convocată» anume pentru acest scop. Luăm act, rectificând așa notița din vorbă, care n'a fost scrisă cu »răutate», cum ni-se atribue. Rămâne însă și aceea adevărat, că preoțimea, înainte de conferența dela 6 Nov., a fost de fapt în două rânduri invitată [așadar numai nu »convocată» pentru o zi anumită], a veni să subscie pentru catedrală, și noi de aceste invitări am amintit în noutatea noastră.

Atât ca rectificare. Cât pentru ofensele calomnioase pe care redacția le vîră în scrisoarea protopresbiterului, preotul Moța își va căuta satisfacție în calea sa.

## In ce țară să bea mai mult.

Camera de comerț a Angliei a scos câteva date statistice asupra producției și trecerii beuturilor spirituoase, în felurite state din lume, dela 1885—1900.

Germania e care produce cea mai mare cantitate de bere. Urmează apoi Anglia și Statele-Unite. Eacă care e trecerea de bere în diferite state:

De gândiți că să veniți  
Faceți cruce când porniți  
Să v'ajute D-zeu  
Să veniți în pace  
Cum am vînt și eu,  
Dară cât puteți  
Să nu vă grăbiți  
Ca să părașiți  
Țara 'n care trăiți!  
Că țară mai frumoasă  
Nici aici: nu găsiți!  
După cât eu am văzut  
În America sunt mulți:  
Mulți cu lucru  
Mai mulți fără lucru!  
Necăjiți și chinuți,  
Ar lucra și nu au unde  
Nu pot bantă să-și adune  
Să se 'ntoarcă 'n țara sa  
Și-și blastădmă soartea rea!  
Și de multă întmă rea  
Mulți s'acafă de curea!..  
Eu mulțam lui D-zeu  
Că am aici lucrul meu,  
Meseria-mi este bună  
Imi aduce plată bună,  
Dar meserie de n'aș avea  
Plată bună n'aș avea!  
Și totuși îmi vine mie  
Că țară așa frumoasă  
Ca a noastră nu găsești  
Toată-America să ocolești!  
Căci aici am observat

	Cît se vine de un locuitor
Belgia	219.0 litri
Anglia	144.0 »
Germania	125.0 »
Danemarca	106.0 »
Elveția	70.0 »
Statele-Unite	60.0 »
Svedia	50.0 »
Austro-Ungaria	46.0 »
Francia	28.0 »
Norvegia	23.2 »
Rusia	4.0 »
Italia	0.6 »

Ear' alte beuturi spirituoase, viu, ra-chiu etc. se bea în:

	de un locuitor
Danemarca	16.0 litri
Austro-Ungaria	11.0 »
Belgia	9.0 »
Svedia	8.6 »
Țările-de-jos	8.1 »
Elveția	6.1 »
Anglia	5.0 »
Statele-Unite	4.8 »
Francia	4.6 »
Germania	4.4 »
Norvegia	2.1 »
Spania	2.0 »
Italia	1.1 »

Din totalul beuturilor spirituoase reese, că țara cea mai nebeutoare e Norvegia.

Însămând aceste date, nu putem să nu ne arătăm mirarea de lipsa datelor statistice ce privesc România, ori de câte ori cetim dări de samă generale, statistice străine.

## Avis și rugare.

Aduc la cunoștința onoratului public român, că volumul II. din opul meu »Cartea de Aur sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară», apărut de curând (preț 10 coroane), a trecut prin cenzura procuraturii regești din Cluj; țara n'a aștat în acest volum nimic de difcultat, prin urmare e delăturat pericolul de a fi confiscat și acest volum. Cât pentru volumul prim, soartea lui depinde acum dela verdictul curții cu jurați din Cluj, care va fi dat asupra cărții încă în decursul lunii acesteia. În ca de condamnare cartea va fi nimicită; dar o voui scoate în ediție nouă, cu eliminarea pasagelor incriminate, și o voui trimite tuturor domnilor dela cari a fost confiscată, pentru a nu rămânea nimeni în pagubă. Ca să pot purta însă enormele spese ce le voui avea cu noua tipărire a volumului prim, rog onoratul public român să-mi dea spriginul de

## FOIȚA

Fie pâinea cât de rea  
Tot mai bună'n țara mea.

Carte din America!

O tu, dulce a mea țară  
Cum te lăsa în primăvară,  
Lăsa copii mititei  
Pică-mi inima de eil...  
Când de-acasă am plecat  
Ploaie mare a plouat  
Și tare m'am supărat,  
Mult pe banca trenului  
Am șezut și-am suspinat  
Și gândind la D-zeu  
Să-mi ajute 'n drumul meu  
Tot mereu mă depărtai  
În Ungaria intrai,  
Conducerii mă 'ntrebau  
Că unde călătoresc?  
Da la Pesta să lucrez.  
În Pesta dac'am ajuns  
Ei eară m'au întrebat  
Că de-acu unde mă duc?  
La orașul lui Hamburg!..  
Și m'am dus, m'am dus  
Și iac'am ajuns.  
Mers-am să caut locul  
Unde stau vapoarele  
Care duc persoanele.  
Pe vaporu Asyriei

Il tocnuiu și îl plătiu  
Și pe mare-apoi porniu...  
Când vaporul a pornit  
Tare eară m'am mahnit,  
Pe bancă m'am așezat  
Lui D-zeu m'am rugat:  
Doamne sfinte dintre stele  
Știi necazurile mele  
Treci-mă cu sănătate  
În țerile 'nstrăinatel...  
Mă sculai și mă uitai  
Cum de țerm mă depărtai,  
M'am uitat la sfântul soare  
Cum asfinte jos în mare.  
Iacă luna-a răsărit  
Vaporul mai tare-a pornit.  
A doua zi dimineața  
M'am sculat și m'am uitat,  
Văzui valurile mărilor  
Ca coperișele caselor...  
Vaporul se legăna  
Toți am prins a ne ruga,  
Care precum a știut,  
Care cum legea-a avut.  
Dar vaporul tot mai tare  
Ni-se legăna pe mare,  
Vântul sufla,  
Apa se făcea  
Valuri se 'nălța,  
Dealuri și coline  
Vai, Doamne, de minel!  
Tot așa mergend  
Zile multe 'n rînd

Că lege americană s'a dat,  
Când auzi că a sunat  
Flueratul fabricilor  
În lucru să fi băgat!  
Și să lucrezi în putere  
Că de nu afară-i mere!  
Du-te carte și grăbește  
Și la Vinerea sosește  
Și stai bine la cetit  
Și desmântă de venit!..  
Frunză verde de maslină  
Greu e în țară străină,  
Frunză verde de acăși  
Mulți Români înstrăinași,  
Pe-unde meri și ocolești  
Tot cu Români te 'ntâlnești!..  
În mijlocul orașului  
Monumentul lui Columbus  
Îl apără patru tunuri  
Și-i tot ocolit cu lanțuri!  
Dacă el nu ar fi fost  
America s'o găsească  
Țar veni gânduri la oameni  
Țară să și-o părasească.  
Dar așa auzi pe-ori-cine  
«Mergem la America că-i bine»..  
Bine-ar fi el, nu sic rîu  
Dacă ar fi marea părău  
Și vaporul fagădău  
Să treci cu picioarele  
Să ocolești țerile!  
Pasere americană  
Nu-mi fi mie-așa dușmană,

lipsă, *cumpărând volumul II.*, care formează un întreg de sine stătător, și conține material foarte interesant din viața noastră publică dela anii 1860 până la 1863.

Cu stimă:

Teodor V. Păcășan.

## Literatură

Literatură edită și inedită.

— Din tainele unui coș de hârtie. —

### III.

De trei lucruri ași dor să fiu ferit viața întreagă: de vreme grea, de foc și — de prietini-poetii!

— Ascultă, frate, ce poezie am scris asară! — Îmi zise odată un astfel de prieten.

— Știi, — i-am reflectat eu încă înainte de ce ar fi ajuns să mi-o cetească, — și ii, nu-i bine să-ți cetești lucrările înainte de ce apar. Indată-ce i-ai cetit cuiva manuscrisul, nu mai e lucrare spontană; vei schimba-o, căci fără să vrei te influențează ascultătorul: o vorbă, un gest, o mișcare îți atrag atenția asupra unei greșeli ce poate nici nu există, și tu te pui apoi de-o schimba în înțelesul vorbei, al gestului sau al mișcării. Lasă, am să-ți o cetească publicată și-atunci am să-mi dau părerea, dacă îți să mi-o dau...

Credeam că astfel voi scăpa de ceteștii ei.

— Bine, dar' eu nici n'am de gând s'o public! — Îmi răspunse prietinel-poet. — Am scris-o anume pentru prietini, numai pentru prietini.

— Vezi, ce om ești tu! Ești cu mai multă considerare față de niște străini, decât față de — prietini buni!

S'a supărat rău și nu mi-a mai grăit o vorbă — trei ciasuri întrege! La adecă, îi și făcusem nițică nedreptate, dar' eram încăcâjit tun. Tocmai zău aceea mă pusă răpăcatele să răsfoiesc un volum de poezii »Pe sub arinii«, și să-mi fi promis cineva o comoară întreagă, n'ași fi fost în stare să mai măstui nici cinci șire rimate.

Îmi cumpărasem anume acest volum ca să-mi completez biblioteca *curiosităților poetice*. Să am alături de »Poesiile« lui George Bortos, »zilele negre« a lui Petre dela Cluj și celelalte curiozități, — și »Pe sub arinii« celui mai nou aderent al școlii secesioniste române, care vrea să rumpă ori-ce legături cu logica, sintaxa, topica, poezia și gramatica română.

Cu bucurie nespuse am luat la cunoș-

Du-te unde te mîn eu,  
Du-te tu în satul meu  
Și tot zboară și întreabă  
Până casa mi-o găsești  
De mine să povestești  
La soția mea cea dragă  
Și la dragii copilași,  
Spune-le lor voe bună  
Și spune-le sănătate  
Din țerile nstrăinate  
Și le spune și la frați  
Și la bunii mei cumnați  
Cu cumnatele mpreună  
Spune la toți voe bună  
Nu uita, dragă, uita,  
Și întreabă de se poate  
Pe la neamurile toate  
Sunt în bună sănătate?  
Spune-le și la vecini  
Și la prietini, că mă nchin  
Cu noroc și sănătate  
Din țerile nstrăinate  
Din care am avut parte  
Să vorbesc numai cu cartel  
La toți poftesc voe bună  
Din astă țară străină!

Ioan Bura, mäsar  
din Vinerea.

Longstovn-Ohio. Nord-America.

tință că tinărul *Julian Devale* a scos un volum de versuri! Credeam și nădăjduiam că voi afla în volumul lui răspuns la o întrebare meteorologică.

Îmi trimisese anume odată, — mărturie mi-e coșul de hârtie, — o mică poezioară ce deja prin cele dintău 3 șire îmi adusese în confuzie toate cunoștințele meteorologice... Trei șire scurte:

Sus din surul norilor  
Din albastrul cerului  
Ploaia cade ntruna.

De fel nu cadrau cu puținele mele cunoștințe cele două culori alese de st. meu *Devale*: sur și albastru. Îi și scrisesem că ar fi bine să se hotărăască pentru una din două, și acum — după apariția volumului — ardeam de curiozitate să află pentru care culoare se hotărise? Primise oare sfatul meu să fericiască cu distincția lui prea înaltă culoare sură, știți D-voastre, din cauza ploii, ce »cădea într'una«?...

Răsfoisem volumul întreg și în loc să află răspuns la întrebare, dădui de o serie lungă de nouă pedumeri fizicale, agronomice, geografice și botanice, — și asta mă năcăjise într'atâta de-am fost nițel prea aspru față de un prietinel-poet, ce merita și merită de altminteri toată lauda, mai ales că până azi — n'a scos încă nici un volum de poezii.

Am răsfoit dar' »Pe sub arinii«, să află hotărîrea lui în privința culorilor, dar' înzădar. Am dat de și mai multe culori, dar' de nici una dintre culorile mele. În schimb însă am făcut o descoperire foarte măgulitoare — pentru mine.

Într'o țară prea frumoasă  
În Ardeal, cu știu un sat,  
Și în sat cunos o casă  
Și în casă am intrat...

ne cântă pe pagina 53. Ei heil mi-am zis, ce înapoiat mai e s'ermanul *Devale* față de mine! În Ardealul întreg el să cunoască numai un singur sat și în satul ăsta o singură casă! Câte cunoscu eu!

Dar' în schimb casa în care s'a născut și a intrat nu e casă ca toate casele! E o casă, pe care tinărul meu poet ar găsi-o și cu ochii închiși pe când în »lumea mare s'ar rătăci fără greș«. Ne-o spune pe pagina 50.

În ori-ce parte-a lumii mari  
Ași vrea să plec, m'ași rătăci,  
Dar' casa 'n care m'am născut  
Cu ochii 'nchiși o ași găsi.

Și ce mai casă pe lângă aste! Are trepti, șopru, șură, grajd și alte multe clădiri laterale. Toate aste le știu din poeziile »Pe trepte«, »Pe pragul tinsii«, »In fața șopruului«, »In ușa grajdului«, »In dosul șurii«, »In fundul grădinei« în cari cântă și descrie icoanele din casă, galițele din curte, boii din grajd, zarzavaturile din grădină, plopii fără soț și arinii fără păreche...

Pe cât de mândru m'am simțit însă când am constatat că în privința cunoștințelor geografice, cel puțin ce privește geografia Ardealului, îi sunt superior, pe atât de rușinat m'am simțit după ceteștii poeziilor de mai sus.

— Vezi, cum sunteți voi! — mi-am zis cu adincă conțrie, — Vă bateți joc de poezii cei mai buni și-apoi du sunteți în stare să înțelegeți nici chiar versurile unui băiețandru!

Mărturisesc în adevăr că n'am înțeles nici una dintre poeziile ceteștii...

Dar' am rîvna să învăț și tocmai de aceea îl rog pe st. *Devale* să binevoiască a-mi da în ediția a doua a versurilor sale niște prietenești îndrumări. Spre pildă cum ar trebui să încep treaba spre a înțelege poezia »Intăiul amor« de pe pagina 9?

În viciată n'am avut,  
Și 'n viciată n'oi avea  
Trai atât de neplăcut,  
Înmă atât de rea!

E intăiul meu amor,  
Sufărîța mea dintăiu  
Și ea-i cel mai scump odor,  
Între îngeri cel dintăiu...

Trebuie să încep cu cetitul la șirul din urmă? sau cum?

S'o cetească lumina soarelui sau licăritul lămpii? În haine de vară sau învăluit în palton de iarnă?...

Îl mai rog umilit să-mi dea lecții

ce trebuie să înțeleg când zice »Și ea-i cel mai scump odor«? Cine? Sufărîța dintăiu sau inima atât de rea? Și-apoi »Intre îngeri cel dintăiu«? Cine? Odorul scump? Intăiul amor?... Poate chiar »inima atât de rea«, căci deși pe vremea sa profesorul meu mă învățase că în astfel de casuri ar trebui să zici: »Și între îngeri cea dintăiu«, deoarece »inima« e de genul feminin, — eu, care am ținut totdeauna la poezii, — i-ași da mai multă credință lui *Devale*, care în adevăr e poet cum o și recunoaște pe pagina 56, unde cetesc:

Cărpește mamă, cărpește,  
Cărpește și nu fi tristă!  
Eu te-ador, tu mă iubește!

Impunge mamă cu acul  
Nu privi că-ți curge sânge!  
Fiu-ți e poet s'eracul.

Îl rog că atunci, la a doua ediție, cu o cale să facă bine să mă înștiințeze dacă »mama« a »sfrîșit cu cărpitul« și de-i mai »curge sânge«?... Și i-ași mai ruga să-mi explice multe, multe, dar' mi-e teamă să nu mă țină de un tinăr fără ori-ce carte, și-i voi fi mulțumitor de mă va cuminți și numai în aceste puține chestii.

M. Aegea.

## NOUĂȚI

Cu stipendiul »Ardeleniei«. Institutul de credit »Ardeleana« a votat încă anul trecut, la propunerea dlui *Dr. I. Mihu*, un stipendiu de cor. 400, pentru trimiterii unui meseriaș român din loc în vre-un atelier mare ca să se perfecționeze în măestria sa. Marți în 11 Nov. a plecat de aici sodalul lăcătuș *Nicolae Țipan* care stase un an și jum. aplicat la întreprinderea electrică, — a plecat la Pesta, cu stipendiul »Ardeleniei«, la cursul superior electric, care ține din 20 Nov. până la 16 Ian. Acolo va studia construcția și manauarea mașinilor dinamice, a transformatorilor, acumulatorilor, conductele electrice, telefon și clopoșel electric. Școala ține dela 7—9 sara, ear' peste zi va lucra în marele atelier a firmei Siemens & Halske, care a liferat materialul pentru introducerea electricei în Orăștie.

Lucru laudabil spriginirea de meseriași români pentru atari perfecționări.

Dela America. Boala de plecare la America, a cuprins pe aiurea și pe oamenii nostri. Pleacă într'acolo cum pot, ear după-ce au ajuns, mai mult de jumătate din ei sunt pe-acolo peritori de foame. S'ar întoarce ear acasă, dar n'au de unde-și mai face banii de drum, cari urcă la sute de floreni. Stau apoi pe-acolo și rătăcesc ca umbre negre și desnădejduite, cu sufletele cernite de părere de rău și de dor de casă.

Un Român din Vinerea, măstru mäsar, dus și el în America-de-Nord, a trimis de-acolo o scrisoare în versuri dlui Orbonaș, despre cele pățite în drum și despre cele găsite acolo. Recunoaște că el, ca măstru, poate trăi, poate face chiar și bani, dar fraților sei din popor, cari n'au măestrie, ci pleacă să trăiască acolo ca simpli lucrători cu mâinile, le dă și el sfatul sincer să nu grăbească a-și părăsi țara, căci triste zile îi așteaptă. Dl Orbonaș a avut bunăvoința a ne pune la dispoziție scrisoarea din vorbă, pe care o publicăm în întregime ei în foia numărului de față, fiind destul de interesantă, dar mai ales instructivă.

Pionier. Tinerimea universitară rom. din Cluj invită la Picnicul ce aranjează Duminecă în 23 Nov. n. 1902, în sala Redutei orașenești; venitul curat e destinat pentru ajutorarea tinerilor lipsiți de mijloace. Comitetul arangiator: Valer Ostatea, președinte. Antoniu Bogdan,

vice-președinte. Ioan Bica, cassar. Bașiliu Bașiota, controlor. Augustin Rațiu, și Virgil Munteanu, membrii în comitet.

Un Rege ce să știe faoe iubit.

Nu e nimic mai frumos și popoarelor mai plăcut, ca atunci când domnitorul lor să arată cu adevărată durere pentru suferințele fiilor poporului. Știm cât de iubit s'a făcut Regele Carol al României și Regina Elisabeta prin faptul, că în războiul din 77 cu Turcii El lua parte la toate greutățile războiului, ear' Ea cerceta spitalele de răniți și însași îngrija pe unii și le punea medaliile pe pept!

Așa popular să vede a să purta azi Regele Italiei. De curând s'a înțemplat în Livorno o mare explozie, căreia i-a căzut jertfă un copil nevinoat și foarte iubit în întreg orașul. Copilul n'a fost ucis, ci numai rănit greu. Toată lumea de oraș, și depărtări, merge să vadă pe nevinoata jertfă a exploziei, — și, spre mângăioasa surprindere a lumii, zilele astea Regele Italiei, s'a dus într'adins la Livorno să vadă și să mângăie și el pe micul bolnav, jertfă a nenorocirii.

Văzând poporul acest semn de inimă bună, a primit pe Regele cu însuflețire colosală și într'adevăr vrednică!

Preoți noi. Dl *Petru Rimbaș*, ales preot în Brad, a fost chirotonit Joi (31 Oct. v.) într' un preot.

— Dl *Ioan Armean*, cleric abs. din Șibot a fost ales preot la Homorod-Susenil. Le dorim păstorire fericită la mulți ani!

Teatru și joc să aranjează în Crișcior la 10/23 Nov. în favo- rul bisericii.

Pentru masa studenților români din Brașov. Direcțiunea școalelor medii din Brașov publică următoarea mulțumită în »Gazeta Trans.«:

Dl *Dr. Zosim Chirtop*, avocat în Cămpeni, un marinos și vechiu spriginitor al mesei studenților nostri, aprențiând împrejurările grele cu cari se luptă instituțiunea noastră umanitară românească a mesei studenților din Brașov, pe lângă ajutoarele sale anterioare de mai multe sute coroane, ne-a trimis acum un nou ajutor de 100 cor. pentru trebuințele anului present. Primească nobilul donator cele mai sincere mulțămite și lumineze exemplul marinos al d-lui pentru imitatori cât de numeșoși.

Moșnegii Europei. Eată care țară din Europa căți oameni trecuți de 100 de ani are astăzi:

Germania, la cei 55 milioane locuitori ai săi, numără 778 persoane de câte o sută de ani; în Franca se află 213, în Anglia 146, în Scoția 46, în Norvegia 28, în Svedia 10, în Belgia 5, în Danemarca 2, în Elveția nici unul, în Spania 401, ear' în Sărbia, 575 de locuitori cari au implinit etatea de o sută de ani.

Cel mai bătrân om din toată lumea e un marinar cu numele Bruno Cotrim, care ci-că a implinit vârsta de 130 de ani.

Cununie. Dl *Liviu Fridumann*, notar com. cu soția sa *Agapia* și *Nicolau Munteanu*, gret gr.-cat. cu soția sa *Maria*, anunță serbarea cununiei copiilor lor *Silvia* și *Petru* care se va ținea în 23 Noemvrie st. n. igor la 2 ore p. m. în biserica gr.-cat. din Șibot.

### Neinsuflețirea mea.

Nu e frumos ca omul să se laude cu darurile ce face. Și mai virtos eu nu m'am scos la iveală în privința asta. Văzând însă că din o parte oare-care sunt presentat în o foaie ca un om ce nu m'ași ști însuflețit de scopuri înalte, ca zidirea catedralei, sunt silit să fac o modestă corectură.

Eu am dat nu odată, ci de multe ori semne despre aceea, cum mă știu însuflețit pentru colecte spre scopuri de

binefacere. Dovada cea mai nouă e de exemplu colecta ce s'a pornit pentru fondul de zidire al bisericii gr.-or. din Orăștie, la care m'am înscris, chiar în vara asta, printre cei dintăi cu 500 cor.; dovadă toate colectele la cari am fost invitat a subscrie, și dela nici una nu m'am retras, ba eu însuși am făcut cele mai multe colecte aici, d. e. pentru convictul din Brad, pentru masa studenților de acolo, pentru societăți de lectură, pentru răspândire de opuri literare, etc.

E lucru forțat dar să fiu acusat de neinsuflețire, numai pentru-că acum odată la colecta între preoți pentru catedrală, am declarat că în anul acesta nu îmi permit împrejurările materiale a contribui cu o sumă cum aș dori, dar, am adaus, în anii viitori voi contribui și eu, ceea-ce acusatul meu a auzit bine, dar nu o amintește. Eu trebuie să mă gândesc ce subscriu, căci eu, care n'am întregire dela stat, și care am declarat că chiar având de căpăt, nu aș primi-o, întregire din care să nu simt cum mi-se rețin câteva coroane, eu ce subscriu trebuie să plătesc din agoniseala proprie. Și dacă am spus sincer, că ăstan nu îmi permit împrejurările, ce grozăvenie am comis, ca pentru asta să fiu hărțuit în publicitate?

Și-apoi vorba despre »fapte ilegale«. O, Doamne! Preot încă nou, nu observi că între cutari părechi de însurăței ce-ți vin la cununie, cu actele civile în ordine, e și cutare despărțit de fostul seu soț ori soție, dar bisericește nu. E o greșală, o simplă neatenție. Consistorul însuși o ia ca atare. Dar îți dă un »canon« ca să fii pe viitor atent. Vorbind despre asta în publicitate, e tendențios a zice simplu »fapte ilegale«, lăsând să creadă lumea te miri ce!

Ioan Moța,  
preot.

## FEL DE FEL

Casele durerii.. În Calcuta, capitala Indiilor tinătoare de Anglia, lângă rîul Ganges, se vîd două case mari, negre, lângă olaltă. Străinul în ori-care din ele ar păși, iese din ele plin de fiori, eguduit în sufletul seu: una e casa morților, alta a celor-ce trag de moarte. În vara asta, ca de ani de zile acum, de când băntue în Indii ciuma, nu este casă în oraș în care să se învîrtă atăta putere de om, ca în aceste case. Un conduct de înmormentare după altul intră și iese din casa morților. Nainte merg patru oameni, ducend pe umerii goli patul de morți, pe care deasupra unei pânze zace trupul gol al mortului. După ei câteva rudenii de-ale mortului. În sala mare conductul se oprește naintea unui oficial, căruia îi dictează etatea, numele și locuința mortului. Apoi trec în curtea cea largă, pe stlpi. Printre stlpi sunt gata, pe cărămizi ca niște vetre de cuptor, ruguri, pe cari, după legile țerii, se ard trupurile răposaiilor. Un rug arde încă cu flacăra, altul e în stingere, altul acum se aprinde, pe altul acum îl pregătesc. Cei cu mortul pun cadavrul pe patul de lemne așezate cruciș, servitori indieni pun câteva pae pe el, le dau foc, și ard până nu mai rămâne nimic de lemne și de trupul de om. Atunci sting jarul cu apă, cenușa o mătură în un vas mare și o aruncă apoi în apele sfinte ale rîului Ganges, și iute aștern rugul de nou, căci alții așteaptă rînd, fiindcă teribila boală trimite mereu jertfele sale. Sunt zile când peste o sută se ard. Străinului această vedenie îi dă fiori, Indianului însă nu. Crezătorul lui suflet simte mângăiere în gândul, că cenușa trupului lui va trece în sfintele ape ale Gangesului. Și asta e pentru el lucrul de căpetenie.

A doua casă e a muribunzilor. Blăndul Indian când simte că i-se apropie sfrîșitul, face cum poate să fie dus afară în această casă aproape de apele Gangesului, să moară aproape de acelea, precum îl mângăie credința lui. Întreagă zidirea e o sală uriașe, în care zac în șiruri lungi unul lângă altul cei-ce se despart de viață; pe zeci de așternuturi se sbat, se adună, gem, plâng, se luptă cu moartea și așteaptă să treacă odată peste amarul ei păhar pentru a fi trecuți în casa vecină. Triste case.

**Biblioteca „Bunul Econom“.**

Au eșit de sub tipar până acum broșurele:

1. Nutrețurile ierboase, cositurile (fânatele), prepararea fânului și pășunile.
2. Economia porcilor, oilor și caprelor.
3. Sămânța plantelor agricole și sămănatul lor.
4. Îngrijirea plantelor agricole în cursul vegetației și recolta cerealelor.
5. Zootehnia generală (Creșterea, nutrirea și îngrijirea animalelor domestice).
6. Agrolgia (Cunoașterea pământurilor agricole).
7. Agricultură generală (Lucrarea pământului. Plugul, Grapa, Tăvălugul și alte instrumente de mărșărit pământul).
8. Îngrășămintele (sau gunoarea pământurilor) și Irigațiunile (udairea pământurilor).
9. Prăsirea galițelor de casă (galițe, hoare). Găinile, curcile, gănușele (bibilicele), găștele, rațele, porumbii (porumbeii).

Prețul unei broșuri etse 30 fil. pentru România 50 bani).

Să pot comanda la administrația „Bunul Econom“, la librăria W. Krafft în Sibiu și la administrația „Tribuna Poporului“ în Arad. Revenzătorilor se dă rabat.

**De închiriat**

pe unul sau mai mulți ani se află o casă frumoasă,

cu două odăi la stradă și două la curte, pivniță, șură etc.

Preț moderat!

A se adresa la

(190) 3-3 Nicolae Macarie.  
Vinerea (Felkenyér)

**B. STELESCU,**

pictor de case și vopsitor, în Orăștie.  
Strada grădinarilor Nr. 1.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că primesc și efectuează pictare și zugrăvire de odăi, și peste tot, tot felul de lucrări de specia aceasta, în modul cel mai plăcut, modern și pe lângă prețurile cele mai favorabile!

Mi-am adus lucrători din cei mai buni!

Rugând onoratul public a mă onora cu comande, semnez

Cu toată stima

(108) 10-12 B. STELESCU,  
pictor și vopsitor, în Orăștie.

!! Un învățacel află loc îndată !!

⇒ Condițiuni favorabile! ⇐

**Concours.**

La subscrisul se poate ocupa fără amânare postul de învățtoare la un băiat începător, pe lângă salariu lunar de 20 coroane, cost, quartir și vestimente de pat.

Să cere să aibă cunoștința perfectă în limba maghiară.

Bozeș, p. u. *Algyógy*, la 28 Octomvrie 1902.

(192) 3-3 *Candin Cristea*,  
not. cerc.

Editor și redactor responsabil: Ioan Moța.

**ISIDOR OPRUȘAN**

pictor bisericesc român  
în Orăștie (Szászváros) Str. Căstăului nr. 31.

Afară de pictura de biserică lucrez ori-ce fel de Icoane pe pânză (mușama), pe lemn și pe pleu, etc., deasemenea lucrez: pe lângă tot felul de icoane și Prapuri și Epitafuri (cu care se ocole biserică la Paști).

Sculptez în lemn uși la altare de biserică, cruci, la Prestol, mari și mici (de mână pentru botezat) pictate și aurite frumos.

Deasemenea auresc (poleesc) litere (slove) săpate în piatră, cruci de piatră sau monumente pentru cimitire, și ori-ce lucrări atingătoare de această meserie

cu prețuri moderate.

Doritorii cari voesc a avea un lucru bun, trainic și adevărat după legea noastră română (stil bisantin) îi rog a se adresa la adresa de mai sus.

(193) 2-12

Sâmbătă în 4 Octomvrie n. a. c.  
s'a deschis

**Baia de Vane**

și Aburi

în Orăștie, Str. faurilor Nr. 8.

Scalde de aburi, pentru domni se pot lua: Mercuria și Sâmbăta d. a. dela 2-8 ore. Dumineca a. m. dela 6-11 ore, ear' d. am. dela 2-6 ore numai cu 50 fil.

Scalde de aburi, pentru dame se pot lua: Joi d. a. dela 2-8 ore.

Scalde de vane se pot lua în toată ziua dela 6 ore a. m. până la 8 sara.

**PREȚURI DE SCALDĂ:**

1 scaldă de aburi 1 cor., pentru școlari 80 fil., 1 scaldă de vană 80 fil., 12 scalde de aburi în abonament 10 cor., 12 scalde de vane în abonament 8 cor.

Rugându-mă pentru frecuentare cât de deasă, semnez, cu toată stima

(153) 3-12 S. Birtler.

**„ARDELEANA“**

instituit de credit și de economii societate pe acții.

Sediul: Orăștie, în casele proprii.

Fondată la anul 1885.

Capital social: 500.000 cor. Fonduri: 350.000 coroane.

Starea Depunerilor: peste 2.000.000 cor.

Se primesc: Depuneri spre fructificare, dela particulari cu 5% fără anunț, cu 5½% cu anunț; ear' dela corporațiuni culturale cu 6% interese.

Darea de venit după interese o solvește institutul separat.

Depuneri și ridicări făcute prin postă se efectuesc cu reîntoarcerea postei.

28- (59)

Directiunea.

**De închiriat!**

Un foarte potrivit local pentru prăvălie, sau pentru alte afaceri, ca măcelărie, cârnărie sau friserie, este de dat dela 1 Ian. 1903, în strada «Intre térguri», în casa F. Schäser.

Informațiuni mai de aproape la dl F. Schäser, tipograf, Alba-Iulia (Gyulafehérvár).

Sz. 967-1902. vghó. (185) 1-1

**Árverési hirdetés.**

Alulirt bir. végrehajto az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. törvényszék 1902. évi V. 7562 számú végzése következtében ügyvéd által képviselt «Corvineana» tkpéztár javára Mayer Petru s társai ellen 106 kor. és járulékaí erejéig 1902. évi okt. hó 14-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 645 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: kukoricza, takarmány, tehének nyilvános árverésen eladatni fognak.

Mely árverésnek a hátszegi kir. jbiróság 1902. évi 880 sz. végzése folytán 106 kor. tőkekövetelés, ennek 1902. évi II hó 18. napjától járó 6% kamatai, ½% váltódj és eddig összesen 57 kor. 21 fil. lérben biróilag már megállapított költségek erejéig Strigy-Szacsalon adosok házánál leendő eszközésére 1902. évi december hó 3-ik napjának d. e. 11 óraja határidőül ki-tűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nem nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Hátszegen, 1902. évi nov. hó 5. napján.

Csucs Gyula  
kir. bir. vjhajtó.

**„ASSICURAZIONI GENERALI“**

fondata în 1831.

Această mare bancă de asigurare, care prin plătirea punctuoasă a pagubelor celor asigurați la ea și prin prețuirea bună a bagubelor (din foc) și-a atras în cea mai mare măsură încrederea publicului, — are la sfârșitul anului trecut 1901, următoarea avere:

**Capital și fonduri proprii, peste 180 milioane cor.**

Capitaluri asigurate la ea pe viață peste . . . . . 571 milioane cor.

A plătit dela înființarea sa de tot, pagube peste . . . 716 milioane cor.

Aceste cifre arată, că banca «Assicurazioni Generali» dă cea mai mare chezeșie chiar și celui mai precaut proprietar, și arată că marea încredere de care această bancă se bucură, e deplin întemeiată, prin fondurile ei cele mari.

«Assicurazioni Generali» primește asigurări:

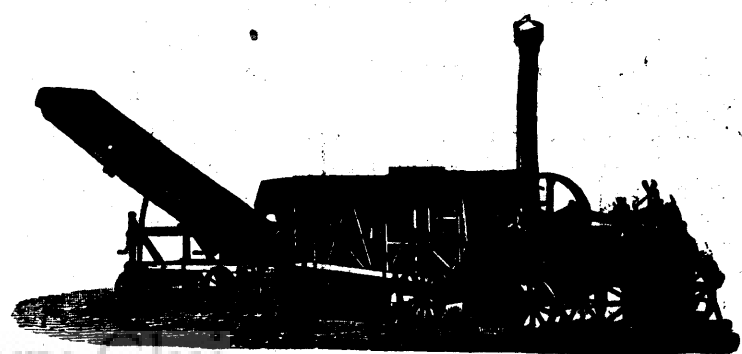
1. Pe viața omului, pe un termen oare-care, sau asigurări de rente (pensii), cari se plătesc ori la moarte îndată, ori la terminul ales de asigurat.
2. Contra pagubelor de foc, trăsnet, exploziune prin gazuri, pe mobile și imobile.
3. Contra pagubei de chirie urmată după arderea casei.
4. Contra spargerii obiectelor de sticlă ori metal.
5. Contra pagubei urmate din transport, pe uscat ori pe apă.
6. Contra pagubei din spargere cu furt asigură obiecte sau hârtii prețioase.

Primește asigurări de zestre pentru fete și copii.

(112) 5-10

Agentura principală a băncii  
„Assic. Generali“ în Orăștie.

(Informațiuni la administrația acestei foi).

**Umrath & Comp.**

(150) fabricanți de mașini economice 4-10  
în Budapesta V. Váci körut, 60.

Trimit pe lângă prețuri de tot moderate și cu învoeli de plată ușoare, tot felul de

mașini de îmblătit

și

clăditoare de clăi

cari lucrează excelent

și sunt provăzute cu mai multe înoiri însemnate.

Ori-ce mărime! și Cea mai estinsă garanță!

Tot acolo se capătă:

pluguri, grape, tăvăluguri, triere (venturătoare), mașini de sămănat, mașini de cosit și de secerat, greble de tras cu caii, mașini de îmblătit trase de vite, ciururi, sfărâmatoare de cucuruz, tăietoare de fân, pae și de napi,

garnituri pentru opărit de nutrețuri și de încălzit

pumpe (trăgace) de fântâni și de zamă de gunoai, sdrobotoare de struguri și teascuri de must, și altele și altele

Alegere foarte mare; cea mai îngrijită executare; cele mai ieftine prețuri!

Cataloge ilustrate despre toate mașinile economice, se trimit, cu cer, gratis și franco.

Locomobile industriale până la 100 puteri de cal.

Să primesc scrisori și să dau răspunsuri

în limba română!

Cataloge deocamdată sunt numai în limba germană și maghiară.

**„Minerva“ institut tipografic**

Orăștie, (Szászváros) Piața mare Nr. 2.

Efectuește tot soiul de lucrări aparținătoare artei tipografice.

„Minerva“ inst. tipogr. în Orăștie.